

strije, kakor je oče njegov. Na tisto naglašanje postavnosti pri njem ni veliko dati.

Nemčija. — Te dni se je zopet otvoril nemški državni zbor. Ko je predsednik Levetzov po otvorjenem govoru zaklical trikratni „hoch“ cesarju, so se vzdignili vsi poslanci in pritrdili klicem, le socijalistiški poslanci so ostentativno ostali mirni na svojih sedežih. Ta nečuvven dogodek je obudil veliko ogorčenje ne le v zbornici, marveč tudi po vsej Nemčiji in splošno začudenje tudi v tujini. Predsednik zbornični je z ostrimi besedami grajal to postopanje socijalistov in obžaloval, da mu ni nobeno sredstvo dano, da bi to postopanje kaznoval. Socijalistiški poslanec Singer je hotel še opravičevati svojo stranko in je ostro napadal cesarja. — Ta čin socijalistov označuje dobro smer in nevarne ideje socijalistov, pojasnjuje pa tudi prav drastično nezdrave razmere v Nemčiji. — Državno pravdnštvo je prosilo državni zbor za dovoljenje da proti tem socijalistiškim poslancem zaradi razžaljenja cesarja sme sodnijsko postopati. Državni zbor bo morda dal to dovoljenje.

Vatikan. — Papež je izdal napovedano konstitucijo o vzhodnih cerkvah. V njej se najprej spominja, kako je katoliška cerkev vedno ljubila in spoštovala vzhodne obrede, odkar je sveti Peter postavil svoj sedež v svetovnem mestu Rimu. Potem se omenjajo kolegiji, katere so papeži osnovali za vzhod in jih še osnovati misli papež Leon XIII. Nauki orijentalških obredov naj se ohranijo v svoji svežesti, ker kažejo v svoji mnogovrstnosti vendar le jedinstvo dogem katoliške cerkve. Vsak misijonar, ki kacega orijentalca spreobrne v latinski obred, zapade ipso facto suspenziji in zgubi svojo službo. Kolegiji, ki vsprejemajo vzhodne gojence, morajo skrbeti za duhovnike vzhodnih obredov. Brez dovoljenja papeževega se ne sme v orijentu osnovati več noben latinski kolegij. Tisti, ki so prestopili od vzhodnega obreda k latinskemu, morejo se v vzhodni povrniti. Mešani zakoni se lahko sklepajo od duhovnikov obeh obredov in žena lahko prestopi k moževemu obredu. Jurisdikacija melhitskega patrijarha se razprostira na Melhite vse turške države.

Italija. — Poznavatelj italijanskih političkih razmer poroča, da stališče Crispijevo ni bilo nikdar še tako trdno, kakor ravno zdaj. Ne pa morebiti zato, ker je italijanski ministerski predsednik tako dober načelnik italijanske vlade, temveč zato, ker v celi Italiji ni nobenega družega boljšega državnika. Politiki Rudini, Zanardelli, Giolitti, Cavalotti, pred nedolгим časom vplivni državniki so todobno politično mrtvi. Deloma jih je pokopala nesrečna rimska banka, pri kateri goljušijah so bili zapleteni, deloma so drugače ob ves vpliv prišli. Kričačem Imbrijaniju, Barzilaiu in tovarišem pa pripisuje malokdo resno voljo za koristno delovanje. Tako je Crispi gospodar situacije, kateremu ne more z lepa noben nasprotnik blizu. Le žal, da Crispijevo delovanje tudi ni povsem koristno in dobro, temveč, da se v celi njegovi upravi skriva toli gnjilobe. Kar je pa seveda lahko zaradi tega umevno, ker se mu neben ne upa blizu. — Na interpelacijo Barzilaievo in Imbrijanovo glede isterskih dvojezičnih napisov je rekel Crispi, da ne more odgovoriti, ker se nikakor ne more Italija vmešavati v notranje zadeve kake tuje države.

Obrtnija.

Elektrika v Ljubljani.

Mestni zbor je sklenil v svoji seji dne 12. t. m., da se v Ljubljani napravi električna razsvetljava in napeljava električne energije tudi za druge namene. Vsa naprava bode stala kacic 400.000 gld. Zbor se je od-

ločil za parno silo, ker bi naprava za vodno silo preveč stala. Treba bi bilo pri Savi, kjer bi se vzela vodna sila, velikega jeza in dražih drugih naprav, poleg tega bi pa še vse naprave morda precej nezanesljivo funkcionirale, ker se množina vode v Savi jako močno menja.

Danes ne mislimo natančneje opisovati te nameravane naprave, kajti zato bomo imeli gotovo še priliko. Sklep mestnega zbora je pa vsekako zgodovinskega pomena. S tem sklepom se začinja za Ljubljano nekako nova doba. Električna luč bode precej cenejša od plinove in je poleg tega mnogo prijetnejša za oči in zdravejša, kajti ne kviri zraka, kakor plinove in druge podobne luči. Vsa naprava bode narejena do 1. avgusta 1896. l., tako da bode mesto že preskrbljeno z novo razsvetlavo, ko poteče obrok pogodbi, katero je mesto sklenilo s tukajšnjo plinarno.

Kakor se je proračunalo, bode novo podjetje donosalo že toliko dobička, da se bode denar, ki se vanj vložil, amortizoval v kacic 40 letih, morda pa še poprej. Računi o rentablosti podjetja, nikakor niso preoptimistično sestavljeni.

Ta naprava pa ne bode le velike važnosti za razsvetlavo mesta, temveč tudi za male obrtnike v nekem drugem oziru. Mi ne spadamo mej tiste, ki mislijo, da bodo baš samo stroji rešili malo obrt, a vendar priznati moramo, da so stroji potrebni tudi za malega obrtnika, ako hoče konkurirati z večjimi podjetniki. Pred vsem mu je potrebno motorjev. Nekateri obrtniki so že selaj vpekljali razne motorje, plinove ali parne, toda vsi ti so predragi in ne ugajajo za potrebe malega obrtnika, ki ne potrebuje več konjskih sil moči. Poleg tega pa potrebujejo taki stroji preveč prostora. Pomislimo, kaj naj stori kaka šivilja s plinovim motorjem.

Električni motorji so pa za to jako pripravi. Ta sila se da tako razdeliti, kakor nobena druga. Mogoče jo je oddajati v množinah celo jedne šestnajstine konjske sile. Rabijo jo že celo šivilje in krojači za goneje šivalnih strojev. Tak motor ne potrebuje dosti prostora, nič več, kakor škatlja za klobuk. Poleg tega pa stane na leto vsa električna sila nič več kakor kacic pet ali šest goldinarjev. Seveda kdor bode več električne sile rabil, bode tudi več plačal.

Nadejati se je torej, da bodo električne sile se poslužili raznovrstni obrtniki, kakor mizarji, strugarji, ključarji, kovači, krojači, čevljarji itd. To bode nekoliko pomagalo malemu obrtniku v boji z veliko obrtnijo, ki je že sedaj, imajoč na razpolago veliki kapital, delala z raznimi motorji. Baš poraba elektrike v obrtne namene se nam zdi skoro važnejša, nego razsvetljava.

Seveda bode pomen električne moči se še povečal, ako se posreči učenjakom in tehnikom naravnost gorkoto preminjati v elektriko, ker je že mnogo upanja, da ne bode treba moči, ki je v premogu, še le prevarjajoč jo v mehanično silo preminjati v elektriko, pri čemur se le preveč moči izgubi.